

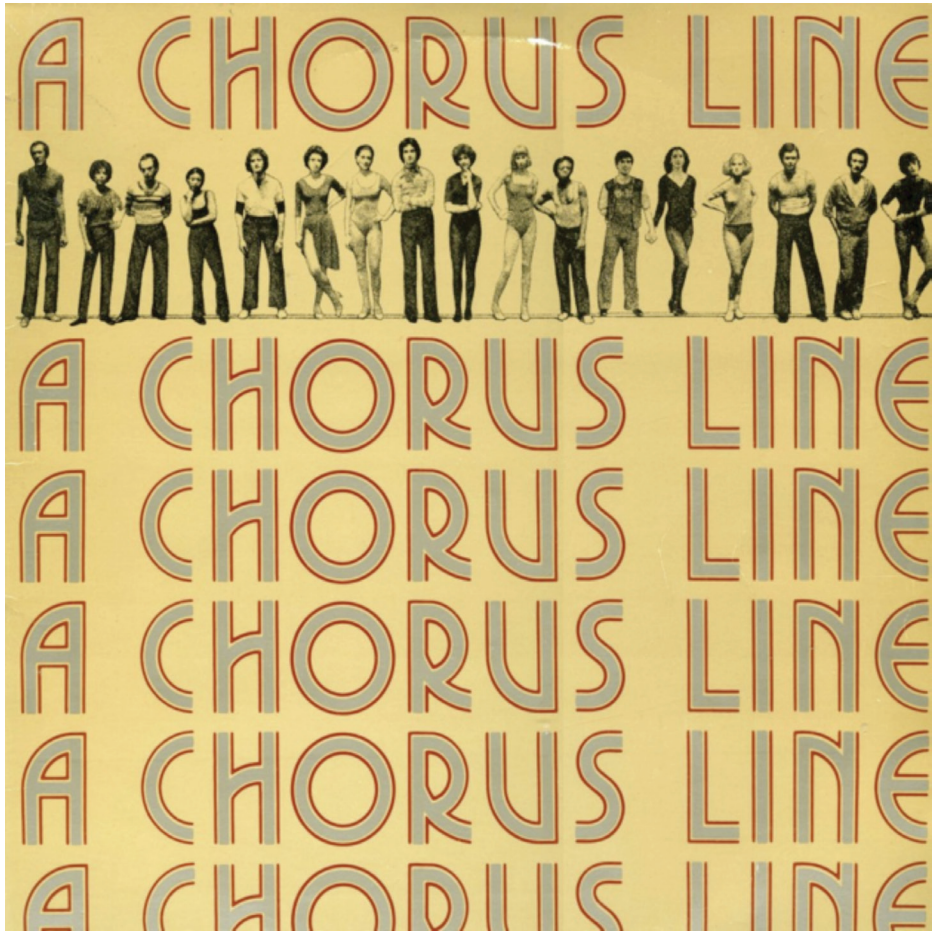
La influència artística en el Teatre Musical

Presentació

El teatre musical és una branca de les arts escèniques coneguda arreu del món i molt popularitzada en ciutats com Nova York i Londres. Neix a mitjan segle XX com una nova proposta moderna i innovadora en el món de l'espectacle. Es caracteritza per combinar diferents arts –les visuals, la música, la dansa, la literatura i l'escènica– en un sol espectacle i de manera molt actualitzada. Aquesta complexitat farà que gent d'arreu del món n'hagi quedat captivada.

El color, els sons, el moviment i les emocions a flor de pell són alguns dels factors que m'han portat a fer aquest treball, on l'objectiu principal és analitzar l'estètica dels musicals i buscar-hi influències dels diferents corrents artístics existents al llarg de la història de l'art. Seguidament es vol comprovar si aquests corrents artístics són contemporanis al musical receptor. L'objecte d'estudi han estat deu dels musicals més representatius al llarg de la història, que s'han escollit a partir dels criteris que s'expliquen a continuació.

El treball l'he limitat a l'estudi analític i comparatiu de deu musicals, però aquests deu, com s'ha argumentat abans, són els musicals més representatius de la història d'aquest gènere. No hi ha hagut impediments majors que hagin pertorbat l'estudi o el treball; el fet de no poder assistir en directe a la representació dels musicals ha

Cartell publicitari *A Chorus Line* <<http://luigis50s60svinylcorner.blogspot.com.es/2013/07/a-chorus-line320-kbps.html>>.

fet que hagi hagut d'augmentar la recerca en documents, arxius i fonts gràfiques originals per poder-los visualitzar.

Metodologia

El mètode que s'ha seguit en l'elaboració del treball ha constatat de tres parts molt diversificades. Primerament s'ha fet una tria significativa dels musicals objecte d'estudi. Per dur-la a terme es van marcar una sèrie de requisits que havien de presentar totes les obres escollides per tal d'assegurar, més endavant, un estudi i unes conclusions extrapolables a tot el gènere del teatre musical. En primer lloc es va fer una tria dels musicals més representatius de cada dècada, des dels anys 40 –època en què apareix el primer musical modern. Seguidament, de cada dècada es van triar aquells que tenien un nombre de representacions, durant el període d'estrena, més elevat. Amb això ens asseguràvem que es tractaven d'obres d'èxit, ben valorades pel públic, i que comportessin un impacte social important. En algunes dècades es van escollir dos musicals diferents, ja que presentaven un nombre de representacions molt similars. En segon lloc, per fer l'estudi general de cada musical se'ls ha classificat per mitjà d'unes fitxes tècniques on consta tota la informació bàsica de cada un d'ells. Tot seguit s'han elaborat deu fitxes estètiques, una per a cada musical, on consten les diferents descripcions i fotografies de cada element artístic i estètic que s'estudiarà: il·luminació, decorat, vestuari i música.

L'última part del mètode ha consistit a fer, a través de les fitxes tècniques i estètiques elaborades prèviament, una anàlisi artística de cada un dels elements dels musicals –música, il·luminació, vestuari, decorat i cartells. Per acabar, a partir d'aquestes anàlisis s'ha fet un estudi comparatiu entre els diferents musicals que ens ha permès arribar a unes conclusions.

Cos del treball

El teatre musical és un gènere molt característic de les arts escèniques que engloba totes aquelles produccions teatrals en què es combinen la dansa, la música, la interpretació i el diàleg parlat amb l'objectiu d'explicar una història. Trobem les primeres reminiscències d'aquest gènere en la cultura de l'antiga Grècia, on es van començar a incloure per primera vegada peces musicals i números de dansa en algunes tragèdies i comèdies. No és fins al 1866, però, que es va escriure *The Black Crook*, el que podem considerar com el primer musical. L'anomenem així ja que marcarà el començament d'un estil i un model de representacions que han seguit i segueixen tots els musicals fins als nostres temps. El musical, doncs, esdevé una peça llarga, amb música i personatges peculiars que ens explica una història única.

El 1940 es va produir un canvi molt important en el món dels musicals pel que fa a l'estructura. Aquest és l'any que apareixerà *Oklahoma!* Aquest musical va introduir el concepte de «book musical», que consisteix en una obra on la música i la dansa estan completament integrades dins la història, amb una trama dramàtica capaç de provocar en el públic no només el riure, sinó tot tipus d'emocions. El que diferenciarà les produccions musicals que vindran després d'*Oklahoma!* és la capacitat d'integrar totes les parts de la història fent que el resultat sigui molt més homogeni.

En tot musical destaquen tres components principals fonamentals: el llibret, la música i la lletra. El llibret d'un musical és tota aquella part de l'obra que està escrita en format teatral, és a dir, tota la part de diàleg. La música i la lletra són els dos components principals de la música de l'obra, una música característica que es coneix amb el nom genèric de *showtune* (paraula inexistent en el diccionari català, procedent de l'anglès i que es pot traduir literalment com a «cançons d'espectacle»). A més a més d'aquests tres components, en aquest gènere hi conflueixen diferents aspectes de les arts plàstiques i visuals com ara el disseny de vestuari, el disseny escènic, els cartells enunciatius i la il·luminació.

Com que tots aquests components formen part de diferents branques de les arts plàstiques i visuals, es va fer una descripció dels principals moviments artístics al llarg de la història de l'art des de l'inici del segle XVII fins a l'actualitat.

La presentació de cada un dels musicals i les dades més significatives per a l'estudi analític es troben en el primer dels annexos. En el segon s'hi troba l'anàlisi de cadascun dels aspectes artístics anomenats anteriorment.

A partir de tota la informació analítica i bibliogràfica esmentada anteriorment es va fer una primera anàlisi de cadascun dels aspectes que es volien treballar, musical per musical.

Un cop feta aquesta anàlisi individual, es va fer un estudi comparatiu de tots els musicals en cadascun dels aspectes –cartells, il·luminació, decorats, vestuari i música.

Conclusions

Un cop fetes totes les anàlisis i l'estudi comparatiu de cada un dels musicals es pot afirmar que l'estètica en el teatre musical es veu influïda clarament pels diferents corrents artístics existents al llarg de la història de l'art.

Aquesta influència es pot determinar a partir dels resultats obtinguts en l'anàlisi estètica, dels quals es desprèn que es pot relacionar clarament l'estètica utilitzada en la creació dels diferents elements del musical, amb l'estètica característica dels corrents artístics més significatius de la història de l'art. A l'hora de relacionar cada aspecte amb un moviment artístic hi ha dos criteris que s'han repetit en tots els musicals: aquell musical en què el moment argumental i el moviment artístic coin-

Marilyn Diptych de Andy Warhol. Tate Gallery <<http://www.tate.org.uk/servlet/ViewWork?workid=15976&stabview=image>>.

cidien cronològicament; i aquell en què ho feien el moviment artístic i el moment de producció del musical.

Un altre fet important que es pot extreure a partir de l'anàlisi dels musicals és que no es pot encasellar cap musical en un sol corrent artístic. Això ens demostra que el teatre musical no obeeix a un sol moviment artístic, sinó que és eclèctic, recull influències de corrents diversos: un mateix musical pot estar influenciat per l'art neoclàssic i alhora per l'art modernista –com és el cas, per exemple, de *Jesus Christ Superstar*.

En general, es pot afirmar que no existeixen unes pautes que determinin i defineixin una estètica comuna en els elements plàstics del teatre musical. Existeix, però, quant a estructura i estètica, un tret comú en totes les obres musicals: la música. Tota la música del teatre musical –els anomenats *showtunes*– té unes característiques comunes per les quals esdevé un factor unitari de les obres d'aquest gènere. Gràcies a això es podrà singularitzar el teatre musical entre la resta d'arts escèniques. Són composicions amb molta lletra, integrades dins l'argument de l'obra, organitzades, per tant, argumentalment creant repertoris sencers.

La resta d'elements estudiats en el treball es creen i s'organitzen al voltant d'aquesta música. Com es pot comprovar en les diferents fitxes tècniques, tots els musicals, menys *A Chorus Line*, estan basats en una obra literària, teatral, òpera o disc. Aquí

ja es percep un factor que ajudarà a diferenciar els musicals entre ells, el fet que estiguin basats en gèneres diferents.

L'originalitat en el musical, per tant, no consisteix a crear una peça des de zero, sinó que a partir d'una base ja existent (ja sigui un llibre, obra de teatre, òpera, etc.) i un element bàsic comú –els *showtunes*– s'aplicaran les diferents influències estètiques i artístiques per tal de donar una nova definició a un concepte ja existent.

Així doncs, es pot afirmar que l'estètica del teatre musical està influenciada pels diferents corrents artístics al llarg de la història de l'art, però que aquests corrents no són necessàriament contemporanis a l'obra. El teatre musical és un art, i com a art, l'ésser humà hi té un paper molt important: li dona un sentit. Cada autor, creador, escriptor i compositor seguirà les seves pròpies pautes, els seus propis instints artístics i estètics, sempre influenciats per la història de l'art, per crear una peça que no seguirà els esquemes de la lògica, sinó que farà que aquells qui la contemplin es deixin portar per la imaginació i s'endinsin en un nou món allunyat, o no tant, de la realitat.

Bibliografia i webgrafia

– ARGAN, G. C. *El Arte Moderno: Del iluminismo a los movimientos contemporáneos*. Madrid: Akal, 1988. – BRIHUEGA, J.; HERNANDO CARRASCO, J.; RAMÍREZ, J. A.; RAQUEJO GRADO, T.; REYERO, C.; SAINZ, J.; SAN MARTÍN, F.J.; SOLANA, G. *Historia del Arte, 4: El Mundo Contemporáneo*. 1a ed. Madrid: Alianza, 1997. – LAMBERT, R. *Introducción a la Historia del Arte: El siglo XX*. 3a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1981. – MARTIN REYNOLDS, D. *Introducción a la Historia del Arte: El siglo XIX*. 3a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1985. – NEWALL, D. *Los Impresionistas*. 1a ed. Madrid: Lisma, 2009. – PINTON, D. *Los Caminos del Arte: Bernini*. 1a ed. Roma: Ats, 2009. – PUIG, I. *Kalós: Antología de textos d'estètica*. 1a ed. Vic: Eumo, 2000. – THOMSON, L. *Los Surrealistas*. 1a ed. Madrid: Lisma, 2009. – <<http://www.choraldirectormag.com/2354/articles/guest-editorial/oh-what-a-beautiful-mornin/>> [Consulta: juliol de 2015]. – <http://ths.troy.k12.mi.us/staff/epaciorek/_____ELP_Biography/Artwork/___Set_Designs/___set_designs.html/> [Consulta: juliol de 2015]. – <<http://www.newyork.com/articles/broadway/a-day-in-the-life-of-a-broadway-set-designer-55433//>> [Consulta: juliol de 2015]. – <<http://www.pbs.org/wnet/broadway/timelines/1943-1959//>> [Consulta: juliol de 2015]. – <<http://www.broadway.com/videos/156125/the-king-and-i-costume-designer-catherine-zuber-on-making-clothing-fit-for-royalty/#play/>> [Consulta: juliol de 2015]. – <<http://www.paulclaydesign.com/1997/rent//>> [Consulta: juliol de 2015]. – <http://larryavisbrown.homestead.com/files/theater_topics/musical_theater.htm/> [Consulta: juliol de 2015]. – <<http://potocostumes.webs.com//>> [Consulta: juliol de 2015]. – <<http://thelightingarchive.org/show.php?id=18/>> [Consulta: agost 2015]. – <<http://www.vanityfair.com/culture/2015/03/king-and-i>>

costumes-catherine-zuber/> [Consulta: agost de 2015]. – <<http://www.ibdb.com/>> [Consulta: setembre de 2015]. – <<http://www.loc.gov/exhibits/westsidestory/westsidestory-rumble.html/>> [Consulta: setembre de 2015]. – <<http://theredlist.com/wiki-2-20-881-1399-1144-view-musicals-profile-west-side-story.html/>> [Consulta: agost de 2015]. – <<http://www.westsidestory.com/site/level2/archives/fact/faq.html/>> [Consulta: setembre de 2015]. – <<http://www.telegraph.co.uk/culture/donotmigrate/3556882/50-years-of-West-Side-Story.html/>> [Consulta: novembre de 2015]. – <<http://archives.nypl.org/the/21771/>> [Consulta: novembre de 2015]. – <http://www.theheartstory.org/section_movements_timeline.htm/> [Consulta: novembre de 2015]. – <<http://www.monografias.com/trabajos87/movimientos-esteticos/movimientos-esteticos.shtml/>> [Consulta: novembre de 2015]. – <http://www.selectividad.tv/S_L_3_1_2_S_los_movimientos_esteticos_de_vanguardia.html/> [Consulta: desembre de 2015]. Cartell publicitari *A Chorus Line* <<http://luigis50s60svinylcorner.blogspot.com.es/2013/07/a-chorus-line320-kbps.html>>. *Marilyn Diptych* de Andy Warhol. Tate Gallery <<http://www.tate.org.uk/servlet/ViewWork?workid=15976&tab-view=image>>.